

plaatsen 'Löns' gevonden, die echter pas later door de bekende populierenkenner Müller als zodanig zijn geïdentificeerd. Merkwaardig is dat ook op enkele vindplaatsen in Duitsland 'Löns' gemengd met 'Brabantica' werd aangetroffen! Hieruit blijkt reeds dat deze twee rassen enige gelijkenis hebben, waardoor ze bij de kwekers zijn verward.

De 'Löns' mag niet zonder meer door de kwekers worden verhandeld. De eerste vinder, Ruskamp, doet er bepaalde rechten op gelden, die er op neer komen dat populiereplantsoen onder de naam 'Löns' niet zonder zijn toestemming mag worden verkocht. Voor verkoop in Nederland heeft nu de firma Van Iersel te Udenhout licentie verkregen.

De ervaringen met dit ras in Duitsland zijn goed. Volgens Müller groeien de in Duitsland gevonden oudere bomen duidelijk beter dan 'Robusta'. Het ons bekende exemplaar te Best is ook uitzonderlijk goed gegroeid; op 30-jarige leeftijd had hij een hoogte van ruim 30 meter en was de diameter op 1,3 m hoogte ongeveer 63 cm, terwijl de inhoud meer dan 3,5 m was. Recente ervaringen met jonge aanplantingen zijn goed.

De 'Löns' is mannelijk en behoort tot de Aigeiros-sectie van het geslacht *Populus*, dus tot dezelfde groep als 'Gelrica', 'Robusta' en onze andere gebruikspopulieren. Hij is matig gevoelig voor Marssonina, vrij goed bestand tegen roest en vertoont in Best, waar hij tot voor enkele jaren tussen nogal verkankerde 'Brabantica' stond, geen bacteriekanker.

De vorm van de jonge boom is aantrekkelijk; hij heeft weinig takken en groeit vrij recht. Als oudere boom lijkt 'Löns' enigszins op de bij ons onbruikbare 'Brabantica'; hij heeft een vrij rechte stam en omhoogstrevende takken, waardoor de kroon niet breed is. Het uitlopende blad is groen. Het zomerblad van jonge planten is breder dan lang, een zeer opvallend kenmerk. De scheuten zijn groen. De 'Löns' loopt vrij laat uit, maar vóór 'Serotina'. Over de houtkwaliteit is ons nog niets bekend.

Het betreft hier een populiereras dat voor onze populierentelers beslist perspectieven biedt door zijn goede groei en redelijke tot goede resistentie tegen ziekten. Een beperkte aanplant kan dan ook zeker worden aanbevolen met uitzondering voor het kustgebied, daar nog geen gegevens beschikbaar zijn over de gevoeligheid voor zeewind.

'Löns' bij Best, na kap van de omringende populierenbeplanting.

Foto: J. B. Weg

INTERESSANTE BEPLANTINGEN ¹⁾

IV

De IJsselmeerpolders ontwikkelen zich tot één van de belangrijkste centra van populierenteelt in het Westen van Europa, met vele belangwekkende beplantingen. Eén van de oudste daarvan vindt men in het boscomplex „De Voorst”, gelegen in het oosten van de Noordoostpolder. Het was hier dat in 1950 op initiatief van wijlen prof. Houtzagers een groot terrein, ongeveer 40 ha, werd gereserveerd voor een proefbeplanting waar kon worden nagegaan:

1. De kenmerken van een groot aantal populiererasen.
2. De groei en opbrengst van de rassen die toen als belangrijk werden beschouwd.
3. De invloed van een onderbegroeiing van els of van wilg op de populier.
4. Het effect van bemesting.
5. De meest gunstige plantafstand.

We kunnen in dit bestek niet het hele proefterrein, dat veel interessante gegevens heeft opgeleverd, behandelen, maar zullen volstaan met iets te vertellen van dat gedeelte waar de groei

van de belangrijkste rassen wordt vergeleken (foto 1).

De bodem is verschillend van samenstelling; men komt er zowel zandige, zavelige als venige gronden tegen, terwijl er ook gedeelten uit keileem bestaan. Hij is echter in alle gevallen vruchtbaar, terwijl van watertekort nergens sprake is. De grondwaterstand is ongeveer 70 à 90 cm. De grond is vóór de aanleg van de beplanting 10 cm diep geschild, tweemaal geschoffeld en vervolgens 25 à 30 cm diep geploegd.

De verschillende populiererasen werden in het voorjaar van 1950 aangeplant in grote vakken, nl. van 60 x 42 m, met 70 populieren per vak, op 6 x 6 m in driehoeksverband. De populier werd gemengd met els aangelegd. Elk ras werd in 3 vakken geplant. Houtzagers gebruikte een groot aantal rassen zoals uit de tabel blijkt. Het waren de toen overal in de handel verkrijgbare populieren, maar ook enkele nieuwe rassen. Drie daarvan, de laatste drie in de tabel, zijn verwant aan de balsempopulierengroep en lopen daardoor het gevaar kanker te krijgen.

De grote vakken vergemakkelijken de beoordeling van de eigenschappen van de klonen. Door de grote heterogeniteit

¹⁾ Foto's v. d. Meiden.

Foto 1. Proefbeplanting „De Voorst”. Rechts op de voorgrond 'Regenerata', links 'Virginiana de Frignicourt'.

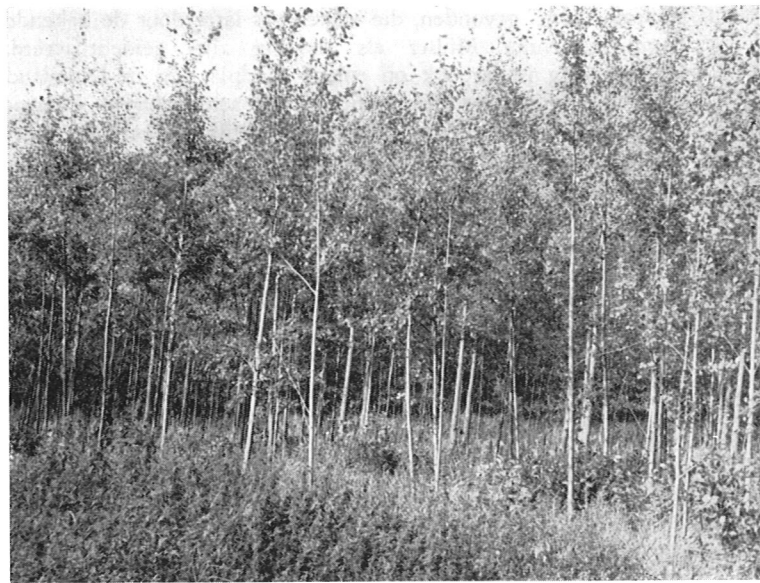

Foto 2. Jong wortelopslag van esp, 3,5 tot 4 m hoog.

van de bodem was het echter noodzakelijk een aantal vakken voor de groeibeoordeling buiten beschouwing te laten. Niettemin zijn de resultaten van de proefbeplanting leerzaam en interessant.

In de eerste plaats moet worden opgemerkt dat later onderzoek uitwees, dat een deel van de nieuwe rassen in wezen niets nieuws opleverde! Zo bleek 'Regenerata' dezelfde te zijn als 'Serotina erecta', terwijl 'Vernirubens' identiek bleek te zijn aan 'Robusta'.

In de tabel zijn de gemiddelde diameter en hoogte van de verschillende rassen eind 1963 aangegeven, gebaseerd op metingen van het Bosbouwproefstation.

Ras	Gem. diameter op 1,3 m hoogte (cm)	Gem. hoogte (m)
Heidemij	23,3	15,9
Robusta	24,5	17,3
Vernirubens (= Robusta)	24,3	16,9
Gelrica	29,1	17,3
Marilandica	24,2	14,4
Serotina	19,7	14,3
Regenerata	24,6	15,7
Serotina erecta (= Regenerata)	25,3	15,7
Regenerata erecta (= Virginiana de Frignicourt)	29,3	17,4
Eugenei	26,8	16,3
Geneva	29,6	18,5
Oxford	27,3	17,5
Berolinensis	24,1	14,6

De tendens is duidelijk: Een zeer goede groei van 'Geneva', 'Gelrica' en 'Virginiana de Frignicourt', waarvan de laatste echter een kromme stam heeft. Op de tweede plaats komen 'Oxford' en 'Eugenei'; de laatste heeft een matige hoogtegroei. Onderaan komen 'Serotina', 'Heidemij' en 'Berolinensis', de eerste twee ongetwijfeld door een combinatie van hun grote gevoeligheid voor roest en de sterke beschadigingen door de

vorst in 1962. Het gezondste uiterlijk hebben 'Geneva', 'Oxford' en 'Robusta'.

Wat de ziekten en beschadigingen betreft, moet geconstateerd worden, dat de 'Oxford' en 'Geneva' tot dusverre vrij van bacteriekanker zijn, maar dat 'Berolinensis' sinds enige jaren ernstig door deze ziekte is aangetast. Gedurende de laatste jaren is in beperkte mate Marssonina opgetreden, waarbij alleen 'Geneva' en 'Oxford' geheel resistent bleken te zijn, terwijl 'Serotina erecta' en 'Virginiana de Frignicourt' erg gevoelig waren. Ernstige schade is door de nawinter in 1962 aangericht. In maart is, na een zachte periode in februari, de temperatuur gedurende een aantal dagen niet boven het nulpunt geweest, waardoor ernstige taksterfte is opgetreden bij de rassen 'Serotina', 'Heidemij', 'Geneva' en 'Robusta', vooral bij de eerste twee. Bij 'Geneva' is inmiddels deze schade nauwelijks meer merkbaar.

Terloops wil ik nog vermelden dat bij de aanleg een drietal vakken is beplant met een espenkruising. Deze trilpopulieren zijn echter een aantal jaren geleden gekapt, omdat ze ziek waren (vermoedelijk kanker). Nu is het merkwaardig te zien hoe zich, ondanks de elzenvegetatie, een dicht bos van espenwortelopslag heeft ontwikkeld met bijzonder fraaie, snelgroeiende stammetjes, waarin onlangs een eerste dunning is uitgevoerd (foto 2). Het zal interessant zijn te zien wat van deze (goedkope) onverwachte verjonging terecht komt!

Een relaas over deze proefbeplanting is niet volledig, zonder dat erop is gewezen hoe fraai dit bos zich heeft ontwikkeld. In nauwelijks 15 jaar is hier een werkelijk bos ontstaan, dat, getuige de belangstelling van de kampeerdere in „De Voorst”, ook voor niet-bosbouwers grote betekenis heeft.

Er zijn dus allerlei motieven, zeker voor een populierenteler, om deze beplanting eens te bezoeken. De plaatselijke functionarissen van het Staatsbosbeheer zullen hem daarbij ongetwijfeld willen rondleiden en hem alle gewenste inlichtingen willen geven.

Ir. H. A. van der Meiden

Wenst U hout te kopen of te verkopen?

Een annonce of advertentie in POPULIER kan U helpen